

การศึกษา...การศึกษา...เพื่อพัฒนาสู่ความเท่าเทียม

รศ. ประวิทย์ เตีย กรรมการและเลขานุการมูลนิธิฯ

เมื่อกล่าวถึงการศึกษา หลายท่านคงหมายถึงการเรียนการสอนที่ทางรัฐบาลได้จัดให้กับประชากรในประเทศ หรือการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาประชากรไทยให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อนำพาชีวิตของผู้เรียนได้ก้าวผ่านสู่การมีชีวิตที่ดีงาม เป็นความรู้สึกที่หลายท่านกำลังคิดอยู่นับเป็นความคิดที่ดี ประเทศของเราที่น่าจะพบกับการจัดการศึกษาที่ถูกต้อง เพราะการศึกษาสามารถพัฒนาคนสู่ชีวิตที่ดีงาม การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างสรรค์สังคมให้มีพลัง มีประสิทธิภาพที่เปิดโอกาสให้ทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน รัฐบาลถือว่าการศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอันดับหนึ่ง เราจะร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับทุกฝ่ายที่มีความปรารถนาเดียวกันและเล็งเห็นว่าการยกระดับมาตรฐานการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างเร่งด่วน เป็นความคิดเห็นที่รัฐบาลสหราชอาณาจักรได้กำหนดขึ้นเพื่อชี้ให้เห็นความสำคัญของการศึกษาที่ต้องมาเป็นอันดับแรกของนโยบายที่รัฐบาลกำหนด นับเป็นการสร้างฐานของประชากรอย่างแท้จริงเพราะการสร้างให้ประชากรมีความรู้ความสามารถย่อมนำพาประเทศสู่การพัฒนา การกำหนดนโยบายของรัฐบาลจึงมีความสำคัญ

รัฐบาลอังกฤษได้กำหนดเป้าหมายในศตวรรษที่ 21 โดยได้เล็งเห็นความสามารถที่ซ่อนอยู่ในตัวของประชากร ด้านความรู้และทักษะถือเป็นกุญแจไปสู่ความสำเร็จ ดังนั้น การสร้างสรรค์สังคมที่ทุกคนมีการศึกษาเป็นปกติ และสามารถเรียนรู้เพิ่มเติมไปได้ตลอดชีวิต ความรุ่งเรืองของเศรษฐกิจและความเป็นหนึ่งเดียวกันของสังคมล้วนแต่ขึ้นอยู่กับเป้าหมายดังกล่าว การเน้นด้านความรู้และทักษะที่แต่ละคนมีอยู่แล้วนำมาพิจารณาเพื่อพัฒนาให้เพิ่มมากขึ้น หรือการสร้างให้เกิดความรู้และทักษะขึ้นในบุคคลตั้งแต่ระดับปฐมวัยย่อมนำมาซึ่งคุณภาพของประชากร โดยรัฐบาลต้องสร้างภาวะการเรียนรู้และภาวะแห่งทักษะในแต่ละช่วงอายุของประชากร สิ่งที่จะนำมาซึ่งจัดการสร้างความรู้และทักษะต้องมาจากข้อมูลและผลการวิจัยที่แท้จริง ในประเทศอังกฤษพบว่า ปี ค.ศ. 1996 นักเรียนวัย 10-11 ปี มีความรู้ความสามารถด้านคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษมีเพียง 6 ใน 10 เท่านั้น และนักเรียนวัย 14 ปี มีเพียง 1 ใน 3 เท่านั้น ที่มีความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์

แนวคิดที่จะพัฒนาศักยภาพของประชากรด้านความรู้และทักษะที่ประเทศอังกฤษได้นำเสนอข้อมูลจากการศึกษามาเป็นพื้นฐานในการสร้างเป้าหมาย โดยยึดหลักความเท่าเทียมกันและความเป็นหนึ่งเดียวกันของสังคม และพยายามผลักดันไปสู่กระบวนการที่เป็นจริงได้ คงไม่ใช่คำตอบที่จะได้รับทันที ดังนั้น การนำแนวคิดสู่การปฏิบัติจริงและต้องคำนึงถึงความเท่าเทียมกัน การรับรู้เพื่อก่อให้เกิดศักยภาพด้านความรู้และทักษะ ต้องอาศัยผู้เปี่ยมด้วยประสบการณ์ที่ร่วมกันคิดที่จะก่อให้เกิดกระบวนการปฏิบัติจริงในการจัดการศึกษาให้กับทุกคน ความรู้และทักษะเป็นสิ่งที่ควบคู่กันเสมอ การได้มาซึ่งความรู้ย่อมนำไปพัฒนาทักษะให้เกิดความชำนาญได้

ทักษะที่จะนำไปสู่ความสามารถในอาชีพแห่งอนาคตของผู้เรียนต้องเป็นทักษะที่ถูกกำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ โดยยึดแนวปฏิบัติที่เป็นรากฐานของการปรับปรุงความรู้ การปฏิบัติงาน การทำงานในชีวิตจริงของผู้เรียน โดยกำหนดทักษะหลักสำคัญไว้ 6 ด้าน คือ ทักษะการสื่อสาร รวมถึงทักษะในการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน ทักษะในการประยุกต์ใช้เลขจำนวน คิดในใจและสัมพันธ์กับชีวิตจริง ซึ่งอาจนำไปใช้ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ ทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงความสามารถในการใช้แหล่งข้อมูลข่าวสารต่างๆ และเครื่องมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อค้นหา วิเคราะห์ แปลผล ประเมินผล และนำเสนอข้อมูลข่าวสารเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นกลุ่มหรือสังคม ทักษะการปรับปรุงการเรียนรู้และปฏิบัติงานของตนเอง สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะการแก้ปัญหา การก่อให้เกิดทักษะต่างๆ ได้ต้องรวมถึงทักษะการคิด 5 ประการ ได้แก่ ทักษะการคิดแบบประมวลผลข้อมูลข่าวสาร ทักษะการคิดแบบหาเหตุผล ซึ่งเป็นความคิดตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการคิดแบบสืบสวนสอบสวน ทักษะการคิดแบบสร้างสรรค์ ทักษะการประเมินผล

การจัดการศึกษาที่เน้นด้านความรู้และทักษะเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างสังคมให้มีพลัง มีประสิทธิภาพที่เปิดโอกาสให้ทุกคนได้อย่างเท่าเทียมกัน เป็นสิ่งที่ประเทศชาติต้องการให้เกิดขึ้น แต่ในภาวะของสังคมไทย การจัดการศึกษายังมีข้อจำกัด โดยเฉพาะความเท่าเทียมกัน จะสร้างให้เกิดได้จริงหรือไม่ หลังจากประเทศไทยได้นำแนวคิดแนวปฏิบัติของสหราชอาณาจักรเป็นแบบอย่างในการปฏิรูปการศึกษา แต่แนวคิดและแนวปฏิบัติที่นำมาใช้ไม่ได้มาจากฐานข้อมูลของประชากรใน

ประเทศ ดังนั้น การสร้างให้เกิดได้จริงอาจเป็นเรื่องยาก เมื่อสังคมไทยยังมีมุมมองด้านการศึกษา เพียงเพื่อต้องศึกษาและต้องจบปริญญา ยังไม่มีความจริงจังที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะรัฐบาล ที่จะให้ความสำคัญด้านการศึกษามาเป็นอันดับต้นๆ หากรัฐบาลวางนโยบายด้านการศึกษาเป็นอันดับแรก การจัดการศึกษาของไทยจะพบเส้นทางที่สดใส ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษา นอกจากได้รับการศึกษาแล้ว ยังได้รับโอกาสด้านความรู้ ความสามารถ การพัฒนาทักษะเพื่อนำไปประกอบอาชีพ ต้องได้รับการสนับสนุนจากทุกๆ ฝ่าย โดยเฉพาะบทบาทของบุคคล ชุมชน วิชาชีพ วิทยาลัย รัฐบาล

การพัฒนาความสามารถของผู้ที่จะประกอบอาชีพครู หรือผู้สอน ต้องเน้นความเข้มของหลักสูตรที่มีจุดเด่นด้านฝึกประสบการณ์ตรง การสร้างอัตราค่าครองชีพของครูต้องสามารถสร้างแรงจูงใจได้ ต้องทำให้ครูได้มองเห็นศักยภาพของนักเรียน ต้องเข้าใจว่านักเรียนคือพระเอกและนางเอกของการศึกษา มิใช่ครูคือพระเอกหรือนางเอกเช่นทุกวันนี้ ครูที่ดีต้องรู้จักใช้วิธีสอนที่มีประสิทธิภาพ ต้องให้ความเท่าเทียมกันในการเรียนรู้ รัฐบาลต้องเล็งเห็นคุณค่าของครู ต้องดูแลให้แน่ใจว่าครูทุกคนทั้งใหม่และเก่ามีความเข้าใจและรู้จักใช้วิธีการสอนที่ดีที่สุด ครูต้องเข้าใจถึงรากฐานที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ โดยเฉพาะการสอนให้อ่านออกเขียนได้และคิดเลขเป็น ความเชี่ยวชาญทั้ง 3 ด้านนี้ต้องได้รับการถ่ายทอดตั้งแต่เริ่มเข้าสู่การศึกษา เพราะการรู้หนังสือและเข้าใจคณิตศาสตร์จะเป็นประตูสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้วิชาอื่นๆ ทุกวิชา การพัฒนาการศึกษาให้เท่าเทียมกันในทุกด้านอาจสร้างขึ้นได้ยาก แต่หากดำเนินการให้เป็นนโยบายที่เด่นชัดค่อยแทรกซึมไปในทุกส่วนของประเทศ โอกาสที่เท่าเทียมทั้งการศึกษา ครูอาจารย์ อุปกรณ์ สื่อการเรียน ตลอดจนเศรษฐกิจของแต่ละบุคคลย่อมส่งผลให้ผู้เรียนในฐานะพระเอกและนางเอกของเราประสบผลสำเร็จในอาชีพและดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพและผาสุก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543 ความเป็นเลิศทางการศึกษา แผนนโยบายแห่งรัฐของ สหราชอาณาจักร กรุงเทพมหานคร อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543 การปฏิรูปหลักสูตรตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.